

LUONNONMUKAISEN MAATALOUSTUOTANNON VALVONTA 2026

Tämä kirje sisältää ohjeita ja tietoja ajankohtaisista luonnonmukaisen maataloustuotannon valvontaan liittyvistä asioista.

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA

1. Luomutarkastukset vuonna 2026
2. Valmistautuminen luomutarkastukseen
3. Tunnista ja hallitse jäämärkejä luomutuotannossa kielletyistä aineista
4. Näytteenotto luomutiloilla
5. Luomusertifikaatit löytyvät sähköisestä rekisteristä
6. Uudet elinvoimakeskukset ja muutokset valvontaviranomaisen tunnusnumeroihin
7. Elinvoimakeskusten ja Ruokaviraston luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Muutoksia ja täydennyksiä luomukasvintuotannon ehtoihin
2. Luomulisäysaineistorekisteri, kansallinen luettelo ja luvat käyttää tavanomaista lisäysaineistoa
3. Huomiota koloradonkuoriaisiin ja rikkakananhirssiin luomutiloilla
4. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä
5. Malliasiakirjoja ja lomakkeita

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Tutustu tuotantoehtoihin
2. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu
3. Luomumärehtijät ja sinikielitauti
4. Luomueläinten ruokinnassa ajankohtaista
5. Muistutus luomueläinten laiduntamisesta
6. Vinkkejä tuotantotarkastuksen sujuvoittamiseksi

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA VUONNA 2026

1. Luomutarkastukset vuonna 2026

Luomutarkastuksia maataloilla tehdään koko kalenterivuoden ajan ja osa tarkastuksista tehdään kasvukauden ulkopuolella. Vuosittaisten tarkastusten lisäksi osalle toimijoista, vähintään 10 prosenttia, tehdään ylimääräisiä tarkastuksia. Lainsäädännön mukaisesti vähintään 10 prosenttia kaikista tarkastuksista on tehtävä ilman ennakoilmoitusta.

Vuosivarmennus

Vuosivarmennus on menettely, joka korvaa fyysisiä vuositarkastuksia vähäriskisten luomutoimijoiden osalta ja mahdollistaa jopa 24 kuukauden tarkastusvälin. Menettelyä toteutetaan siten, että toimija vastaa elinvoimakeskuksen lähettämään sähköiseen kyselyyn, jossa kartoitetaan toimijan keskeisimpiä toimintoja, joihin liittyy mm. varastot (tärkeimpien tuotteiden varastomäärien osalta) ja mahdollisia merkittäviä muutoksia ja suunnitelmia toiminnassa.

Elinvoimakeskukset ovat tiedottaneet vähäriskisiä toimijoita mahdollisuudesta vuosivarmennusmenettelyyn. Vuosivarmennuksen fyysisen vuositarkastuksen sijasta valinneet toimijat maksavat valvonnan perusmaksun, mutta ei aikaperusteista tarkastusmaksua.

Jäljitettävyyden ja taseiden tarkastukset

EU:n luomuasetuksen mukaan jokaisen paikan päällä tehtävien tarkastusten on sisällettävä kirjanpitoasiakirjojen tarkastuksena tehtävät jäljitettävyyden tarkastus ja massatase tarkastus. Jäljitettävyyden tarkastuksessa on tarkoitus selvittää, ovatko toimijan tuottamat tai vastaanottamat tuotteet tuotantoehtojen mukaisia. Massatase tarkastuksessa määritetään tuotteiden panoksen (raaka-aineiden) ja tuotoksen eli lopputuotteiden tase. Tarkastaja valitsee yhden tuotteen tai raaka-aineen, jonka taseen hän käy läpi tarkastuksella tietyllä aikavälillä. Alkutuotannossa massatase tarkastusten huomio on raaka-aineiden taseissa (varastotaseissa), kun tilalla ei ole tuotteiden valmistusta (lopputuotteiden tase).

2. Valmistautuminen luomutarkastukseen

Asiakirjat luomutarkastusta varten

Varmista ennen luomutarkastusta, että tarvittavat asiakirjat ovat päivitettyt ja saatavilla. Varmista myös, että ne verokirjanpidon tositteet, joilla on merkitystä luomutarkastusten kannalta, ovat saatavissa tarkastuksen yhteydessä:

- **Luomusuunnitelmat** (kasvintuotanto ja eläintuotanto):
  - Kasvintuotannon luomusuunnitelma.
  - Huom! Erillisiä, paperisia peltolohkokarttoja ei tarvita niiltä osin, kun tiedot ovat saatavissa internetistä, esim. www.peltolohkot.fi.
  - Eläintuotannon osalta tulee varmistaa, että suunnitelma on yksityiskohtainen ja sisältää mm. mahdolliset poikkeusjärjestelyt.
- **Kopio tukihakemuksen kasvulohkolomakkeesta 102B tai tallennusilmoitus**
  - Tarkemmat ohjeet viljelijätukien hakuoppaasta: Ruokavirasto > Tuet > Maatalous > Hakuoppaat ja -ohjeet [Hakuoppaat ja -ohjeet - Ruokavirasto](#).
- **Varastokirjanpito taseineen**
  - Varmista, että käytössäsi on varastokirjanpidon mallilomake tai muu systemaattinen tapa varastokirjanpitoon ja taseiden laskemiseen. Huomioi varastokirjanpidossa myös erot arvioitujen varastomäärien ja tilitysten välillä

Päiväys
31.3.2026

Dnro
2697/04.02.20.10/2026

sekä mahdolliset hävikit. Varmista, että myös pystyyn myydyt ja luovutetut tuotteet ja sadot on merkitty varastokirjanpitoon.

- **Kasvulohkokohtaiset muistiinpanot**
- **Ajantasaiset eläinluettelot**
- **Tositteet tilalle saapuneista ja tilalta lähteneistä tuotantopanoksista ja tuotteista, esim:**
  - lisäysaineiston alkuperän osoittavat ostotositteet ja vakuustodistukset
  - tavarantoimittajan voimassa oleva luomusertifikaatti löytyy [Traces-järjestelmän hakupalvelusta](#), josta voit niitä tarkastaa, tulostaa ja tallentaa.
  - asiakirjat, joilla osoitetaan ostettujen ja vastaanotettujen tuotteiden täyttävän luomuehtojen vaatimukset (esim. saateasiakirjat, vaatimuksenmukaisuusvakuutukset ja viljapassit)
  - vastaavat tositteet kaikista tilalta lähteneistä tuotteista, myös pystyyn myydyn tai luovutetun sadon osalta.
- **Mahdolliset selvitykset, sopimukset ja luvat, kuten:**
  - selvitys hankitun lannan laajaperäisyydestä (ei saa olla viittä vuotta vanhempi)
  - vuokra- ja alihankintasopimukset: varmista, että sopimukset ovat ajantasaisia
  - luvat tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön ja muut toimijakohtaiset luvat
  - eläintuotannon luvat

Tarkastuskertomuksen allekirjoittaminen sähköistä tarkastuslomaketta käytettäessä

Suurin osa luomukasvintuotannon tarkastuskertomuksista tehdään sähköisellä lomakkeella (Luova). Kun luomutarkastus on tehty Luovalla, saat tarkastuksesta kuittauspyynnön sähköpostiisi. Tämän sähköpostin linkistä tehty kuittaus korvaa paperisen tarkastuslomakkeen allekirjoituksen. Sähköpostiin lähetetty kuittauspyyntölinkki tarkastuksesta on voimassa vain lähetysvuorokauden klo 24.00 asti, joten muistathan kuitata ajoissa sähköpostiisi tulleen kuittauspyyntö sähköpostin. Tarkastuksen yhteenveto on kuittauspyyntö sähköpostin liitteenä pdf:nä.

Ratkaisun lähettäminen toimijalle

Jokaisesta tehdystä tarkastuksesta elinvoimakeskus lähettää toimijalle ratkaisun sähköpostilla. Suurin osa tehdyistä ratkaisuista lähetetään suoraan ELMO-järjestelmän sisältä, jossa on linkki komission ylläpitämään Traces-järjestelmään sekä linkki myös Lumoa-pikapalautteeseen liittyen elinvoimakeskuksen toimintaan. Mikäli toimijalla ei ole lainkaan käytössä sähköpostia, elinvoimakeskus lähettää ratkaisun paperipostilla.

Käytä sähköpostia ja muuta sähköistä asiointia paperin sijaan, sillä se nopeuttaa asioiden käsittelyä elinvoimakeskuksessa ja tehostaa koko valvontaketjun toimintaa.

Luomuvalvonnan maksut vuonna 2026

Perusmaksu vuonna 2026 on 231 euroa. Lisäksi luomutilojen tarkastuksista peritään tuntihinta 163 euroa/tunti jokaiselta alkavalta puolelta tunnilta. Viljelijältä perittävä luomuvalvonnan tarkastusmaksu perustuu Maa- ja metsätalousministeriön asetukseen Ruokaviraston maksullisista suoritteista 1093/2025. Luonnonmukaisen tuotannon tarkastusten viljelijälaskutuksesta vastaa Ruokavirasto. Laskutusperusteet kaikkien tuotantosuuntien osalta ovat tuntiperusteisia. Hinnasto:

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/viljelijat/luomutilat/ajankohtaista/luomuvalvonnan_maksut_ohje_2026_fi_docx.pdf

Valvonnasta eroaminen tai muutokset toiminnassa

Ilmoita valvonnasta eroamisesta kirjallisesti oman alueesi elinvoimakeskukselle. Jos sinulla on varastossa tuotteita, joita haluat markkinoida luomutuotteina, jää luomuvalvontaan varastojen osalta. Ilmoita myös, jos olet lopettanut valmistustoiminnan, jotta elinvoimakeskus ei toimeksi anna tarkastusta turhaan. Toimijaa voidaan laskuttaa, jos tarkastus on ennätetty toimeksi antaa tarkastajalle ja tarkastuskäynti on turha.

Jos tilan toiminnassa tapahtuu muita muutoksia, ilmoita myös niistä elinvoimakeskukselle hyvissä ajoin. Lomake: [muutosilmoitus -fi.pdf \(ruokavirasto.fi\)](#)

3. Tunnista ja hallitse jäämärkejä luomutuotannossa kielletyistä aineista

Luomuviljelijän on tunnistettava ja hallittava jäämärkejä luomutuotannossa kielletyistä aineista. Ohjetta ”Riskienarviointi ja toimintaohjeiden laatiminen / [Esimerkkejä riskeistä, joiden tunnistamiseksi, ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi toimintaohjeen laatiminen voi olla tarpeellista](#)” on täydennetty. Monet tavanomaisessa viljelyssä käytettyjen kasvinsuojeluaineiden käyttöohjeet sisältävät aineilla käsiteltyjen kasvustojen satojen, kasvinosien ja satojätteiden käytön rajoituksia. Huomioi rajoitukset ennen, kun vastaanotat esimerkiksi tavanomaista lantaa, kompostin raaka-aineita ja eläinten kuivikkeita.

4. Näytteenotto luomutiloilla

Ruokavirasto laatii valtakunnallisen suunnitelman näytteenottoa varten luomutuotannossa kiellettyjen aineiden ja tuotantomenettelyjen, kuten torjunta-aineiden, muuntogeenisten organismien ja lisäaineiden käytön valvomiseksi. Suunnitelmaan perustuvia näytteitä otetaan pääasiassa luomutarkastuksen yhteydessä, ja vain tarvittaessa erillisillä käynneillä. Näytteitä otetaan myös luomuviljan vastaanottopisteissä, joissa on automaattisia näytteenottolaitteistoja. Näytteitä ottavat Ruokaviraston valtuuttamat tarkastajat ja elinvoimakeskusten henkilökunta. Näytteenottosuunnitelmaan perustavasta näytteenotosta ei peritä erillistä maksua. Muusta kuin näytteenottosuunnitelmaan perustavasta näytteenotosta, kuten toimijan pyynnöstä otetun tai epäilyyn perustavan näytteen analysoinnista peritään maksu (528 euroa/näyte).

5. Luomusertifikaatit löytyvät sähköisestä rekisteristä

Luomusertifikaatti luodaan komission ylläpitämässä Traces-järjestelmässä. Elinvoimakeskus myöntää sertifi kaatin toimijalle. Luomusertifikaatti osoittaa valvontaan kuulumisen ja siihen on merkitty ainakin seuraavat tiedot:

- Toimijan tai toimijaryhmän yleiset tiedot
- Toimijan tai toimijaryhmän luomutoiminta
- Tuoteluokat, joille toimija on saanut luomuhyväksynnät
- Viranomaisen vahvistus
- Sertifi kaatin voimassaoloaika

Myönnetty luomusertifi kaatti löytyy kuluvan valvontavuoden osalta [Traces-järjestelmän hakupalvelusta](#). Järjestelmä toimii parhaiten Chrome, FireFox tai Edge-selaimilla. Säilytä aiemmat sertifi kaatit mahdollista myöhempää tarkastelua varten. Traces-järjestelmästä voi hakea oman sertifi kaatin lisäksi muiden toimijoiden sertifi kaatteja. Palvelun avulla voit helposti varmistaa myös yhteistyökumppanin kuulumisesta luomuvalvontaan.

6. Uudet elinvoimakeskukset ja muutokset valvontaviranomaisen tunnusnumeroihin

Valtion aluehallinto uudistui 1.1.2026. Vuoden 2026 alussa Suomeen perustettiin kymmenen uutta elinvoimakeskusta vanhojen 15 ELY-keskuksen pohjalta. Samalla perustettiin valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto (entinen Valvira), johon siirtyvät ELY-keskusten ympäristön lupa-, valvonta- ja ohjaustehtävät. Lue lisää: <https://elinvoimakeskus.fi/valtion-aluehallinnon-uudistus>.

Uudistukseen liittyen luomuvalvontaviranomaisen tunnusnumerot on maa- ja metsätalousministeriön asetuksella 1234/2005 muutettu uusien elinvoimakeskusten toimialueiden mukaisiksi. Osa ELY-keskusten tunnusnumeroista säilyy ja osa poistuu käytöstä, mikä on huomioitava luomutuotteiden pakollisissa pakkausmerkinnöissä ja asiakirjoissa, joissa tunnusnumeroita käytetään.

Erillistä siirtymäaikaa merkintöjen vaihtamiselle ei ole säädetty ja pakkausmateriaaleja, joissa on poistuvia ELY-keskusten tunnusnumeroita, voi edelleen käyttää. Toimijan oman edun mukaista on kuitenkin vaihtaa merkinnät mahdollisimman pian, eli kun varastossa oleva merkintämateriaali on käytetty loppuun ja uutta materiaalia hankitaan. Elinvoimakeskukset voivat tarkastuksen ratkaisun yhteydessä pyytää toimijaa huomioimaan uudet viranomaistunnukset.

Seuraavat ELY-keskusten valvontaviranomaisten tunnusnumero poistuivat: FI-EKO-103 (Satakunta), FI-EKO-104 (Häme), FI-EKO-107 (Etelä-Savo), FI-EKO-109 (Pohjois-Karjala) ja FI-EKO-114 (Kainuu).

Uusien elinvoimakeskusten luomuvalvontaviranomaisten tunnusnumerot ovat:

- Uudenmaan elinvoimakeskus: FI-EKO-101
- Lounais-Suomen elinvoimakeskus: FI-EKO-102
- Sisä-Suomen elinvoimakeskus: FI-EKO-105
- Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus: FI-EKO-106
- Itä-Suomen elinvoimakeskus: FI-EKO-108
- Keski-Suomen elinvoimakeskus: FI-EKO-110
- Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus: FI-EKO-111
- Pohjanmaan elinvoimakeskus: FI-EKO-112
- Pohjois-Suomen elinvoimakeskus: FI-EKO-113
- Lapin elinvoimakeskus: FI-EKO-115

7. Elinvoimakeskusten ja Ruokaviraston luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

Lisätietoja saa elinvoimakeskuksen ja Ruokaviraston luomuasiantuntijoilta. Kysymyksiä, ilmoituksia, hakemuksia ja muita asiakirjoja voi toimittaa elinvoimakeskuksiin myös sähköpostilla.

Lähetä elinvoimakeskuksen luomuvalvontaa koskevat kysymyksesi ensisijaisesti yhteissähköpostiosoitteeseen ja toissijaisesti suoraan luomuasiantuntijalle.

Muista lähettää hakemukset ja ilmoitukset aina kirjaamoon:

- Kaikkien elinvoimakeskusten kirjaamon osoite on samaa muotoa eli esimerkiksi: kirjaamo.uusimaa@elinvoimakeskus.fi.
- Ruokaviraston kirjaamon osoite on kirjaamo@ruokavirasto.fi.

Elinvoimakeskusten sähköpostiositteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@elinvoimakeskus.fi ja Ruokaviraston etunimi.sukunimi@ruokavirasto.fi.

Ruokaviraston luomuvalvonnan sähköpostilaatikat: luomulisaysaineisto@ruokavirasto.fi ja luomuelintarvike@ruokavirasto.fi.

Ruokaviraston luomuasiantuntijoiden yhteystietoja:

yksikönjohtaja Tiina Lapveteläinen
jaostopäällikkö Marja Ylätalo
alkutuotanto: erityisasiantuntija Sampsa Heinonen (kasvintuotanto), erityisasiantuntija Anni Markkanen (eläintuotanto)
rehut: ylitarkastaja Nora Mäntysaari
lisäysaineistot, ELMO: ylitarkastaja Leena Kankaanpää

Päiväys
31.3.2026

Dnro
2697/04.02.20.10/2026

elintarvikkeet: erityisasiantuntija Teija Linden, erityisasiantuntija Marika Määttä, erityisasiantuntija Tarja Vanninen (vienti), erityisasiantuntija Liina-Lotta Nousiainen
Luomuaurinko -merkki, lomakkeet: suunnittelija Saira Rake
tietojärjestelmät; LUOVA, TOUKO; luomuvalvonnan näytteenoton elinvoimakeskusohjaus:
erityisasiantuntija Virpi Aspelin-Nieminen
juristi Anni Ojala

Elinvoimakeskusten ja niiden luomuasiantuntijoiden yhteystietoja

Elinvoimakeskus	Yhteissähköposti	Postiosoite	Yhteyshenkilö	Puhelin
Uusimaa	luomu.uusimaa@elinvoimakeskus.fi	PL 10, 00072 Elinvoimakeskus	Tobias Bruce Hanna Karnijoki Esme Manns Riikka Kettunen	02950 21143 02950 21067 02950 21101 02950 21295
Lounais-Suomi	luomu.lounais-suomi@elinvoimakeskus.fi	PL 20, 00072 Elinvoimakeskus	Kitty Enberg Mikko Torckeli Mirella Levomäki Teija Rinne	02950 22555 02950 23105 02950 22063 02950 22075
Kaakkois-Suomi	luomu.kaakkois-suomi@elinvoimakeskus.fi	PL 30, 00072 Elinvoimakeskus	Marjut Henttonen Nina Aapro Jaana Saukko	02950 27329 02950 29319 02950 29012
Sisä-Suomi	luomu.sisa-suomi@elinvoimakeskus.fi	PL 40, 00072 Elinvoimakeskus	Marika Arrajoki-Alanen Annemari Sillanpää	02950 36040 02950 25047
Keski-Suomi	luomu.keski-suomi@elinvoimakeskus.fi	PL 50, 00072 Elinvoimakeskus	Kari Alatalo	02950 24148
Itä-Suomi, Kuopio	luomu.ita-suomi@elinvoimakeskus.fi	PL 60, 00072 Elinvoimakeskus	Lauri Pilttonen Saara Markkanen	02950 21062 02950 26076
Itä-Suomi, Mikkeli	luomu.ita-suomi@elinvoimakeskus.fi	PL 60, 00072 Elinvoimakeskus	Anne Manninen Inkeri Vesala Hillevi Teittinen	02950 24262 02920 24172 02950 24135
Itä-Suomi, Joensuu	luomu.ita-suomi@elinvoimakeskus.fi	PL 60, 00072 Elinvoimakeskus	Merja Ignatius	02950 26054
Etelä-Pohjanmaa	luomu.etela-pohjanmaa@elinvoimakeskus.fi	PL 70, 00072 Elinvoimakeskus	Tuomo Saarinen Essi Kiili Anu Köykkä	02950 27339 02950 27648 02950 27580
Pohjanmaa, Vaasa	valvonta.pohjanmaa@elinvoimakeskus.fi	PL 80, 00072 Elinvoimakeskus	Tomas Räfså Jan Flemming Frank Norrén	02950 28609 02950 28548 02950 28601
Pohjanmaa, Kokkola	valvonta.pohjanmaa@elinvoimakeskus.fi	PL 80, 00072 Elinvoimakeskus	Lars Björkgård Heidi Häggblom	02950 28540 02950 16417
Pohjois-Suomi, Oulu	luomu.pohjois-suomi@elinvoimakeskus.fi	PL 90, 00072 Elinvoimakeskus	Johanna Honkanen Anna-Leena Vierimaa	02950 38058 02950 38073
Pohjois-Suomi, Kajaani	luomu.pohjois-suomi@elinvoimakeskus.fi	PL 90, 00072 Elinvoimakeskus	Katie Halonen	02950 23583
Lappi	valvonta.lappi@elinvoimakeskus.fi	PL 100, 00072 Elinvoimakeskus	Juha Harri	02950 37326

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Muutoksia ja täydennyksiä luomukasvintuotannon ehtoihin

Ruokaviraston ohjetta Luonnonmukaisen kasvintuotannon ehdot on päivitetty. Tärkeimmät muutokset:

- **Kappale 2.1 Viljelykierto:** Lisätty poikkeusmahdollisuus nurmipalkokasvien vähimmäiskylvömäärästä: Viljelijän on perusteltava ja kuvattava kirjallisesti luomusuunnitelmassa lohkoittain eriteltynä mahdollinen poikkeaminen vähintään 3 kg/ha -vaatimuksesta. Suunnitelman on sisällettävä tiedot, miten viljelijä seuraa ja varmistaa kasvustojen asianmukaisuuden, esimerkiksi ottamalla kuvia ennen niittoa ja tallentamalla tarkat sijaintitiedot (esimerkiksi Vipu-mobiililla) sekä säilyttämällä kuvat seuraavaa tarkastusta varten.
- **Kappale 3.1 Täydennyslannoitus:** Lisätty tulkinta siirrosmaan käytöstä.
- Muutoksia liitteeseen 1 (Sallitut lannoitteet, maanparannusaineet ja ravinteet)
- **Kappale 4.2 Kasvintuotannossa käytettävät puhdistus- ja desinfiointiaineet:**
- Luomukasvintuotannossa käytettävien puhdistus- ja desinfiointiaineiden rajoitettua luetteloa ja käytön **kirjaamisvaatimuksia sovelletaan 1.1.2028 alkaen eikä 1.1.2026** kuten oli aikaisemmin säädetty.
- Muutoksia **liitteeseen 2** (Luonnonmukaisessa tuotannossa käytettäväksi sallitut kasvinsuojeluaineiden tehoaineet)
- **Kappale: 5.4 Erinäisiä vaatimuksia ja tulkintoja lisäysaineistojen käytöstä:** Uusi tulkinta koskien poikkeusluvalla tuotettua siementä, joka ei laatunsa puolesta sovellu lisäysaineistokäyttöön
- **Samojen tai toisistaan huonosti erottuvien lajikkeiden rinnakkaisviljely.** Uusi tulkinta: Rinnakkaisviljelylupa koskien luonnonlaitumia

Ohje on Ruokaviraston internet-sivulla: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomun lomakkeet ja ohjeet > [Kasvintuotannon ehdot](#). Tarkempi [luettelo 26.3.2026 julkaistuista muutoksista](#).

Muutos ohjeeseen "Esimerkkejä riskeistä luomutilalla" on täsmennetty toteamalla, että tavanomaisen oljen käyttö kuivikkeena luomueläimille on sallittua, kun kasvinsuojeluaineella käsiteltyjen kasvien olkien käyttöön rehuna ei liity rajoituksia.

2. Luomulisäysaineistorekisteri, kansallinen luettelo ja luvat käyttää tavanomaista lisäysaineistoa

[Kasvien lisäysaineistorekisteriin](#) on koottu markkinoilla oleva siemenrat, taimet ja kasvullinen lisäysaineisto sekä luonnonmukaisesti että siirtymävaiheen tuotteena tuotetun lisäysaineiston osalta. Rekisterin tiedot perustuvat pakkaamoiden ja kauppiaiden omiin ilmoituksiin ja se on saatavissa internet-osoitteesta: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Luomulisäysaineistorekisteri](#).

Jos luomusiementä tai muuta luomulisäysaineistoa ei ole saatavissa, tarvitsen voimassa olevan luvan tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön. Se voi olla kasvilajia koskeva lupa kaikille luomuviljelijöille (Ruokaviraston **yleinen lupa**) tai elinvoimakokeskuksen myöntämä **eräkohtainen lupa** yhdelle luomuviljelijälle ja erälle.

Päiväys
31.3.2026

Dnro
2697/04.02.20.10/2026

Kansallinen luettelo 2026

[Kansallinen luettelo](#) merkitään lisäysaineisto, josta on katsottu olevan luonnonmukaista ja siirtymävaiheen lisäysaineistoa määrällisesti ja sopivina lajikkeina riittävästi saatavilla Suomen markkinoilla. Luettelo on merkityille lajeille, alalajeille, lajikkeille tai lajikkeiden ryhmille ei elinvoimakeskus voi antaa eräkohtaisia lupia käyttää tavanomaista lisäysaineistoa, paitsi kun se on perusteltua tutkimusta, pienimuotoisia kenttäkokeita, lajikkeiden suojelua tai tuoteinnovointia varten. Elinvoimakeskusten luvan voi saada myös uuden lisäysaineiston tuotantoon, esimerkiksi tilan oman siemenen tuotantoon TOS-järjestelmän piirissä oleville lajeille.

[Kansalliseen luettelo 2026](#) (voimassa 1.2.2026 -31.1.2027) on merkitty seuraavien lajien siemen:

- herne (koskee rehu-, elintarvike- ja vihermassahernettä. Ei koske tarhahernettä.)
- ohra (monitahoiset lajikkeet. Ei koske mallasohraa eikä syysohraa.)
- syysruis (ei koske hybridilajikkeita)
- kevätrypsi
- syysrypsi
- syysvehnä
- viljatatar eli tattari
- nurminata
- puna-apila
- rehuvirna
- ruisvirna
- ruokonata
- timotei

Taimien ja kasvullisen lisäysaineiston osalta kansalliseen luettelo on merkitty seuraava lisäysaineisto:

- mustaherukka (taimet ja pistokkaat)
- viherherukka (taimet ja pistokkaat)
- puutarhamansikka (taimet ja pistokkaat)
- vadelma (taimet ja pistokkaat)
- omena (taimet, ei koske pistokkaita)
- ruusukvitteni (taimet ja pistokkaat)

Sienirihmastojen osalta kansalliseen luettelo on merkitty seuraava lisäysaineisto

- lakkakääpä
- pakurikääpä

Ruokaviraston yleinen lupa 2026

[Ruokaviraston yleinen lupa 2026](#) sisältää luettelon kasvilajeista, lajikkeista ja muusta lisäysaineistosta, joista on lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa.

Ruokaviraston yleisen luvan piirissä 1.2.2026 olevia kasvilajeja ei poisteta yleisestä luvasta ajalla 1.2.2026 -31.1.2027, vaikka markkinoille kyseisenä aikana tulleita eriä merkittäisiin luomulisäysaineistorekisteriin. Tästä syystä samoja lajeja voi tänä aikana olla sekä luomulisäysaineistorekisterissä että yleisen luvan piirissä.

Huomioi, että vanhan tavanomaisen siemenvaraston käyttömahdollisuus kasvukaudella 2026 yleiseen lupaan perustuen edellyttää, että lisäysaineisto on yleisessä luvassa, joka on voimassa 1.2.2026.

Lisäysaineisto, joka on yleisessä luvassa 2026 ei takaa, että sama lisäysaineisto olisi vuoden 2027 yleisessä luvassa. Jos haluat varmistua tavanomaisen lisäysaineiston käyttömahdollisuudesta kasvukaudella 2027 ennen kun Ruokaviraston yleinen lupa vuodelle

2027 on annettu, on sinun haettava elinvoimakeskukseen eräkohtaista lupaa kasvukauden 2026 jälkeen.

Löydät voimassa olevan yleisen luvan 2026 ja koosteen edellisestä, eli 1.2.2025 -31.1.2026 voimassa olleen yleisen luvan internet-sivulta: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Yleinen lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa](#).

Ilmoita yleisellä luvalla käytetystä tavanomaisesta lisäysaineistosta

Luomuviljelijöiden on yleistä lupaa käyttäessään pidettävä kirjaa käytetyn lisäysaineiston määristä ja ilmoitettava niistä luomuvalvonnalle. Tee sähköinen ilmoitus kalenterivuoden 2025 aikana yleisellä luvalla käyttämästäsi lisäysaineistosta **30.4.2026 mennessä**. Linkki sähköiseen kyselyyn on Ruokaviraston internetsivulla Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Yleinen lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa](#). Vuonna 2026 käytetyn tavanomaisen lisäysaineiston osalta uusi sähköinen kysely avataan 30.6.2026 mennessä.

Tavanomainen kantasiemen on yleisessä luvassa

Sertifioitua siementuotantoa varten on tavanomaisesti tuotetulle kantasiemenelle voimassa yleinen lupa kasvukaudelle 2026. Yleinen lupa koskee lajien esiperussiementä, perussiementä sekä niitä sertifioitua siemenen sukupolvia, joista voidaan tuottaa sertifioitua siementä. Lajit ja lajiryhmät, joita lupa koskee, on lueteltu Ruokaviraston yleisen luvan liitteessä.

Elinvoimakeskuksen eräkohtainen lupa

Luvan myöntämisen edellytyksistä, hakuohjeista ja -lomakkeista on kerrottu hakemuslomakkeen täyttöohjeissa: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > [Luomun lomakkeet ja ohjeet](#) > [Luomuvalvontalomake 9c, lupa tavanomaisesti tuotetun lisäysaineiston käyttöön](#).

Huomioi, että eräkohtaisia lisäysaineistolupia voi hakea myös sähköisessä Touko-asiointipalvelussa. Asiointipalvelua voivat käyttää luomuvalvontaan kuuluvat henkilöasiakkaat, jolla on maatilatunnus sekä maatilayritykset, jolla on Y-tunnus. Kirjautu Touko-asiointipalveluun osoitteessa <https://touko.ruokavirasto.fi>

Muista tärkeät päivämäärät 2026:

- **15. huhtikuuta:** Toimitusvaikeus tarkoittaa tilannetta, missä yksikään myyjä ei pysty toimittamaan luomulisäysaineistoa ennen kylvöä tai istutusta, vaikka luomuviljelijä on tilannut lisäysaineiston hyvissä ajoin. Ruokavirasto katsoo, että kevätkylvöisten kasvien osalta kohtuullinen takaraja toimitukselle on 15.4.2026. Tämän jälkeen lupahakemusta voi perustella toimitusvaikeudella, eikä hakemuksen lähettämistä elinvoimakeskukseen enää ole syytä viivyttää.
- **30. huhtikuuta:** Tee sähköinen ilmoitus kalenterivuoden 2025 aikana yleisellä luvalla käyttämästäsi lisäysaineistosta toukokuun loppuun mennessä.
- **1. toukokuuta:** Poikkeuslupaa on normaalisti haettava viimeistään 1. toukokuuta, mutta kylvö on sallittu vasta kun lupa on myönnetty.

3. Huomiota koloradonkuoriaisiin ja rikkakananhirssiin luomutiloilla

Koloradonkuoriaisen ennakointi ja torjunta

Vuosina 2024 ja 2025 on yhdeltä luomutilalta Kaakkois-Suomessa havaittu koloradonkuoriaisia. Ruokavirasto on hävittänyt esiintymät. Opettele tunnistamaan koloradonkuoriainen ja ilmoita esiintymähavaintosi ja myös epäilyksesi heti Ruokavirastolle. Koloradonkuoriaisia on todettu eniten Kaakkois-Suomessa mutta myös Uusimaa, Päijät-Häme, Varsinais-Suomi ja Etelä-Savo ovat riskialueita. Lisätietoja ja toimintaohjeita:

<https://www.ruokavirasto.fi/kasvit/kasvitaudit-ja-tuholaiset/kasvintuhoojahaku/karanteenituhoojat/koloradonkuoriainen/>

Rikkakananhirssin ennakointi ja torjunta luomuviljelyssä

Muutamilla luomutiloilla on havaittu laajoja rikkakananhirssisaastuntoja. Opettele tunnistamaan rikkakananhirssi, perehdy luomutuotantoon soveltuviin torjuntamenetelmiin ja tarvittaessa täydennä kasvinsuojelusuunnitelmaasi. Lisätietoja:

<https://www.ruokavirasto.fi/kasvit/uutiset/kasviuutiset/havaitse-ja-torju-rikkakananhirssi-ja-viherpantaheina-ajoissa/>

4. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä

Ruokaviraston internet-sivuilla pidetään yllä luetteloita luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista:

Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Luomulannoitteet](#)

Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Kavinsuojelu](#)

5. Malliasia-asiakirjoja ja lomakkeita

Kasvintuotantoon liittyviä malliasiakirjoja, esimerkiksi luomusuunnitelma ja muita lomakkeita löydät Ruokaviraston internet-sivulla [Luomun lomakkeet ja ohjeet](#).

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Tutustu tuotantoehtoihin

[Luomueläintuotannon tuotantoehdot \(ruokavirasto.fi\)](https://ruokavirasto.fi/luomuelaintuotannon-tuotantoehdot)

[Luomumehiläishoidon tuotantoehdot \(ruokavirasto.fi\)](https://ruokavirasto.fi/luomumehiläishoidon-tuotantoehdot)

Lue tuotantoehdot ja tarvittaessa ota yhteys elinvoimakeskukseen luomuasiantuntijaan!

2. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu

Lintuinfluenssaviruksen leviämisen estämiseksi siipikarja on suojattava kontakteilta luonnonvaraisiin lintuihin 8.2.–31.5. välisenä aikana koko Suomen alueella. Linnut tulee pitää joko sisätiloissa tai niiden ulkoilualue tulee kauttaaltaan aidata ja kattaa riittävän tiheällä verkolla tai muulla vastaavalla tavalla.

[Lue lisää lintuinfluenssasta \(ruokavirasto.fi\):](https://ruokavirasto.fi/luomuelaintuotannon-tuotantoehdot)

3. Luomumärehtijät ja sinikielitauti

Sinikielitauti eli bluetongue on polttiaisten (*Culicoides spp.*) levittämä märehtijöiden virustauti. Sinikielitauti ei tartu ihmiseen.

Jos eläinlääkäri, eläimen omistaja tai joku muu eläinten kanssa työnsä tai harrastuksensa vuoksi tekemisissä oleva henkilö epäilee eläimellä sinikielitautia, pitää hänen ilmoittaa siitä virkaeläinlääkärille mahdollisimman pian. Virkaeläinlääkäri tekee eläinten pitopaikassa tarkastuksen, antaa menettelyohjeet, ja ottaa tarvittaessa eläimistä näytteitä taudin syyn selvittämiseksi.

Taudin Suomeen leviämisen ehkäisemiseksi on tärkeää varmistaa, ettei maahan tuotavissa eläimissä ole sinikielitautia, ja että eläinten kuljettamiseen käytettävät välineet on huolellisesti puhdistettu ja desinfioitu, sekä polttiaisten torjunnasta on huolehdittu. Rokottaminen sinikielitautia vastaan on sallittua koko Suomen alueella maaliskuusta 2026 alkaen, Ahvenanmaan alueella rokottaminen sallittiin jo kesäkuussa 2025. Luonnonmukaisessa kotieläintuotannossa rokottaminen on sallittua, se ei vie hoitokertaa luomueläimeltä eikä rototteessa ole vähintään 48 h varoaikaa.

[Lue lisää sinikielitaudista \(ruokavirasto.fi\)](https://ruokavirasto.fi/luomuelaintuotannon-tuotantoehdot)

4. Luomueläinten ruokinnasta ajankohtaista

Luomueläinten ruokinnan tulee aina perustua 100 % luomurehuihin ja sallittuihin tavanomaisiin rehu- ja lisäaineisiin.

Komission täytäntönpäätösasetus (EU) 2021/1165 päivitettiin 15.6.2025. Muutosten myötä uusia lisäaineita hyväksyttiin käytettäväksi erityiseen ravitsemukselliseen käyttötarkoitukseen luonnonmukaisessa tuotannossa:

- rauta (II) fumaraatti (3b105) riittämättömien rautavarastojen täydentämiseen syntymän jälkeen apua tarvitseville porsaille rajoitetun ajan
- kalsiumpropionaatti (1a282) poikahalvauksen ja veren alentuneen kalsiumpitoisuuden riskinvähentämiseen apua tarvitseville lypsylehmille rajoitetun ajan.

Lisäksi asetusta yhdenmukaistettiin erityisravintoasetuksen (EY) N:o 2020/354 kanssa, jolloin:

- kalsiumkloridin
- propyleeniglykolin annostelu boluksena tuli sallituksi luonnonmukaisessa tuotannossa.

[Rehuna tai rehun tuotannossa sallitut tuotteet ja aineet löydät luonnonmukaisen eläintuotannon ehdoista \(ruokavirasto.fi\).](https://ruokavirasto.fi/luomuelaintuotannon-tuotantoehdot)

Muistathan, että luomukotieläinten rehuannos voi sisältää enintään 25 % SV2-rehua. Mikäli kaikki SV2-rehu on peräisin omalta tilalta, voidaan sitä käyttää päiväannoksesta 100 %. Eri tuotantovaiheissa (SV1, SV2, luomu) olevien rehujen erillään pito on erityisen tärkeää, sillä jos ne sekoittuvat, käsitellään koko sekoitettua erää alimman tuotantovaiheen mukaisesti (esim. jos korjaat SV2-nurmisäilörehua samaan laakasiilon luomunurmisäilörehun kanssa, on koko laakasiilo SV2-rehua).

5. Muistutus luomueläinten laidunnuksesta

Laidunkaudella tulee kaikkien nautojen, lampaiden, vuohien ja hevosten päästä päivittäin laitumelle aina, kun olosuhteet sen sallivat.

Poikkeus laidunnusvaatimukseen:

1. Yli vuodenikäisten sonnien osalta laiduntamisvaatimuksesta voidaan poiketa niin, että niiden tulee päästä päivittäin vähintään ulkotarhaan tai -jaloittelualueelle. Jos yli vuodenikäiset sonnit ovat laidunkauden ulkotarhassa tai -jaloittelualueella ja jäävät laidunkauden jälkeen tilalle, tulee niiden päästä päivittäin ulkoilemaan talvikaudella.
2. Sairas eläin voi kesäaikana olla tilapäisesti sisätiloissa, josta se joko palaa laumaan tai menee teuraaksi.

Tuotantoehdoissa: Mikäli eläimet ovat laidunkaudella tuotantoehtojen vastaisesti sisätiloissa tai tarhoissa/ulkojaloittelualueilla (lukuun ottamatta: sairaat eläimet ja yli yksivuotiaat sonnit, myös mahdolliset tilapäiset poikkeukset johtuen sääolosuhteista ja maaperän kunnosta), **on asiasta mahdollisimman pian tehtävä ilmoitus perusteluineen elinvoimakeskukseen.**

Ohjeistusta voidaan hyödyntää esimerkiksi teuraskuljetuksen viivästyessä toimijasta riippumattomasta syystä tai toimijan äkillisestä sairastapauksesta johtuen. Laidunnuksen toteutus, ml. laidunkaudella mahdollisesti tapahtuvien poikimisten ja vieroitusten toteutus tulee kuvata yksityiskohtaisesti luomueläinsuunnitelmassa.

6. Vinkkejä tuotantotarkastuksen sujuvoittamiseksi

- Ota talteen **tuoteselosteet** kaikista luomutuotantoon liittyvistä tuotantopanoksista, esim. kivennäiset, vitamiinit, täydennysrehut, rehujen säilöntäaineet, tuotantotilojen puhdistus- ja desinfiointiaineiden tarkastusta varten. Mikäli tuoteselostetta ei voi irrottaa pakkauksesta, ota tuoteselosteesta kuva.
- Luomueläimiä myytäessä tai ostettaessa varmistu, että eläintä seuraa aina voimassa oleva luomusertifikaatti ja saateasiakirja/vaatimuksenmukaisuusvakuutus. Luomusertifikaatti kertoo toimijan kuulumisesta luomuvalvontaan ja saateasiakirjalla/vaatimuksenmukaisuusvakuutuksella toimija todistaa eläimen tai tuote-erän luomukelpoisuuden. Myytäessä eläin on joko luomu tai tavanomainen, ei koskaan siirtymävaiheessa.
- Vastikkeetta hankittu luomurehu (tavallisimmin säilörehu, heinä tai vilja) on ostorehua eli myös siltä edellytetään asiakirjoja: saateasiakirja, vaatimuksenmukaisuusvakuutus ja sertifikaatti.
- Tee valmiit laskelmat rehujen käyttö prosentteista eläinten ruokinnassa, mikäli käytössäsi on:
  - tavanomaista valkuaisrehua (käyttö Ruokavirastosta haetulla luvalla sallittua vain alle 35 kiloille porsaille ja nuorelle siipikarjalle)
  - SV1- tai SV2-rehua
  - Sekä laskelma, josta käy ilmi väkirehu-karkearehu-suhde eläinryhmittäin.

Valmiit laskelmat nopeuttavat tarkastusta ja alentavat siten tarkastuksen hintaa.

- **Mikäli tarvitset eläintuotannon lupaa/lupia ([lomake 9b \(ruokavirasto.fi\)](#)), toimita hakemus perusteluineen ja tarvittavine liitteineen huolellisesti täytettynä ajoissa elinvoimakeskukseen tai Ruokaviraston kirjaamoon.** Valmistaudu esittämään luvat tarkastajalle.